

Nr 45.

Av herr **Pehrsson** i Göteborg, *angående användande av allmänna arvsfondens medel till understöd åt barnrika familjer.*

I § 1 av lag om allmänna arvsfonden stadgas, att fondens medel skola användas »för främjande av barns och ungdoms vård och fostran».

I den kungl. propositionen uttalade statsrådet: »Vidare synes mig — särskilt om det skulle visa sig, att avsevärdare belopp komma att inflyta till fonden — hinder icke böra möta mot användande av fondens medel till sådana åtgärder för befrämjande av barns och ungdoms fostran, som icke falla inom den sociala barnavården, exempelvis till utdelande av studiebidrag.»

Första lagutskottet, som visserligen föreslog en utvidgning av detta ändamål att även kunna omfatta »vård av behövande kroniskt sjuka och ålderstigna», ett tillägg som dock avlogs av riksdagen, uttalade: »Det föreslagna syftet med fonden anser utskottet vara synnerligen behjärtansvärt. Och då det här är fråga om arvlätare, som sakna egna barn, är det enligt utskottets mening en riktig tanke, att då dessa efterlämna blott avlägsna skyldemän, deras kvarlätenskap tillfaller sådana barn, som sakna möjlighet att erhålla det handtag, arvet utgör för den yngre generationen. Arvsfonden kommer härigenom att i sin mån befrämja arvets viktigaste sociala funktion, nämligen att sörja för det uppväxande släktet och underlätta för detta att fylla sin framtida uppgift till samhällets bästa.»

I full överensstämmelse med här anförda yttranden över arvsfondens uppgift synes den tanken vara, att dess medel även borde kunna komma behövande barnrika familjer till godo för att inom hemmet främja barns och ungdoms vård och fostran.

Att, särskilt i torftiga omständigheter, fostra en stor skara barn inom hemmet är en samhällsgagnande gärning av synnerlig betydelse.

Ingen anstaltsvård kan ersätta ett gott hems fostran. Det synes mig icke vara av mindre betydelse att understödja goda hem med många barn än att upprätta och underhålla sådana anstalter eller lämna begåvade barn studieunderstöd, huru betydelsefullt och tacknämligt detta än må vara.

En allvarligt hotande fara för folkets framtida bestånd ligger i den sjunkande nativiteten inom nationen. Sverige torde f. n. stå kanske lägst i detta avseende, ehuru samma farhågor röjas även i ett flertal andra land. De ekonomiska svårigheterna torde också vara en högst betydande orsak till den sjunkande nativiteten.

De lättnader, som samhället genomfört för de barnrika familjerna, kunna icke sägas ha medfört den lättnad för dem, som i många fall vore önsklig.

I utlandet lär finnas exempel på att man t. o. m. infört den bestämmelsen, att samhället automatiskt giver hem med ett visst antal barn anslag av offentliga medel icke såsom kommunens fattigvårdsbidrag, som lätt påtrycker dessa hem en prägel av mindervärdighet, utan såsom ett erkännande åt dessa hems samhällliga värde.

Redan med den nuvarande formuleringen i nämnda § 1 av lag om allmänna arvsfonden torde Kungl. Maj:t kunna anses äga befogenhet att använda fondens medel även för nu föreslagna ändamål, men då vid lagens tillkomst därom ingenting nämnts, synes det mig vara önskligt, att riksdagen ville besluta, att medlen ifråga må kunna i särskilt anmärkningsvärda fall användas för nu nämnda ändamål, och tillåter jag mig hemställa, att utskottet, för så vitt det finner, att ett bifall till denna framställning skulle kräva en ändring i lagen, ville formulera lagtexten i enlighet därmed.

Till sist vill jag än ytterligare betona, att ett beslut i enlighet med denna min framställning skulle i sin mån bidra till att i en tid av sjunkande uppskattning av hemmet i allmänna medvetandet markera hemmets grundläggande betydelse för nationens framtid.

På grund av vad jag ovan anfört tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen ville besluta, att allmänna arvsfondens medel måtte få användas till främjande av barns och ungdoms vård och fostran även genom understöd åt barnrika familjer.

Stockholm den 19 januari 1931.

Per Pehrsson.

I motionen instämma:

Bertha Wellin.

Nils Johansson,
Brånalt.
